

Namítání podjatosti úředníků ve správním řízení (Johana Nováková)

(opponentský posudek)

Diplomová práce je zaměřena na otázku podjatosti úředních osob ve správním řízení, tzn. především § 14 správního řádu. Název práce tak ne zcela odpovídá jejímu obsahu, neboť záběr práce je širší a je zaměřena nejen na námitky podjatosti úředních osob podávané účastníky správního řízení, ale na podjatost jako takovou a její důsledky pro správní řízení a rozhodnutí, které je jeho výsledkem, tzn. i podjatost zjištěnou na základě sdělení dané úřední osoby nebo i bez takového sdělení.

Práce je rozdělena na celkem šest kapitol. V prvních dvou kapitolách se diplomantka zabývá v obecné rovině současnou úpravou podjatosti a jejími východisky, třetí kapitola je věnována samotnému rozboru § 14 správního řádu. Čtvrtá kapitola je věnována tzv. systémové podjatosti, pátá kapitola je věnována výsledkům výzkumu konaného na vybraných úřadech městských částí hlavního města Prahy a zaměřených na podávání námitek podjatosti a jejich vyřizování ve vybraných správních řízeních. Poslední šestá kapitola obsahuje úvahy nad současnou úpravou.

Diplomovou práci považuji za velmi dobrou, zvolené téma je rozebráno detailně jak z hlediska stávající právní úpravy, tak z hlediska relevantní literatury i judikatury a nechybí ani vlastní stanoviska diplomantky k dané problematice. Velmi cenný je i rozbor podávaných námitek podjatosti ve vybraných řízeních u vybraných správních orgánů, i když je poněkud znehodnocen ne vždy vstřícnými reakcemi oslovených správních orgánů, což ale samozřejmě není chyba diplomantky.

Zvolené téma je aktuální, což dokládá stále narůstající řada judikátů zejména Nejvyššího správního soudu k danému ustanovení správního řádu i jeho nedávná novelizace reagující právě na danou judikaturu.

K práci mám tak jen několik dílčích poznámek:

- na s. 12 se pojednává o definici úřední osoby, pouhý odkaz na zákon č. 312/2002 Sb., je ale z hlediska osobní působnosti tohoto zákona pro vymezení okruhu úředních osob příliš úzký, vymezení okruhu úředních osob je širší, viz výčet správních orgánů v § 1 odst. 1 správního řádu
- na s. 18 se pojednává o tom, kdo je tzv. nadřízená úřední osoba, domnívám se nicméně, že z § 178 správního řádu to určit nejde, neboť ten se týká nadřízeného orgánu, zatímco nadřízená úřední osoba se určuje v rámci správního orgánu podle jeho vnitřního uspořádání (s výhradou případu, kdy námitka podjatosti směřuje vůči osobě stojící v čele správního orgánu)
- na s. 24 je použit dost neobvyklý pojem „veřejná působnost“ (existuje snad nějaká soukromá působnost?)
- na s. 25 se uvádí, že může dojít k situaci, že obecní úřad rozhoduje o své vlastní žádosti o vydání stavebního povolení, nejde ale o žádost úřadu ale obce jako

právnícké osoby, neboť účastníkem řízení může být jen osoba, viz § 27 správního řádu

- na s. 30 se uvádí, že formulace nového § 14 odst. 2 správního řádu nekoresponduje s usnesením rozšířeného senátu NSS k systémové podjatosti, zákonodárce ale není rozhodnutími NSS vázán, na rozdíl od rozhodnutí Ústavního soudu
- na s. 34 a 35 jsou zmínky o správním poplatku v souvislosti s poskytováním informací o správních řízeních a námitkách podjatosti podle zákona č. 106/1999 Sb., v daném případě ale nejde o správní poplatek, ale o úhradu za vyhledání informací podle § 17 tohoto zákona, která má podle zvláštního senátu pro řešení některých kompetenčních sporů i rozšířeného senátu NSS soukromoprávní povahu

Při obhajobě doporučuji zabývat se otázkou důsledků podjatosti úřední osoby pro rozhodnutí, které je výsledkem řízení, na kterém se podílela podjatá osoba, tzn. zda je takové rozhodnutí vždy nezákonné pro porušení § 14 správního řádu nebo zda i podjatost může být procesní vadou, která nemusí mít vždy na zákonnost rozhodnutí vliv.

Dále doporučuji věnovat se rovněž tomu, jaké důsledky má úprava obsažená v nedávno doplněném § 14 odst. 2 správního řádu, tzn. zda jde o jakousi paušální výjimku z podjatosti obdobnou svými důsledky úpravě v § 14 odst. 7 správního řádu s tím, že podjatost a její důsledky by se pak musely posuzovat až v řízení podle soudního řádu správního nebo zda jde o úpravu, která ve vztahu k judikatuře vlastně nic nového nepřinesla a podjatost se musí tak jako tak v každém jednotlivém případě posuzovat.

Konečně doporučuji věnovat se rozhodnutí Nejvyššího správního soudu k posuzování podjatosti v řízení vedeném v samostatné působnosti obce (kraje), kde soud dospěl k závěru, že nepřipadá v úvahu posuzovat tzv. systémovou podjatost v řízení vedeném v rámci samostatné působnosti v tom smyslu, zda by řešením systémové podjatosti bylo převést všechna správní řízení, kde obec (kraj) může vystupovat jako účastník, do samostatné působnosti.

Závěr:

Diplomovou práci doporučuji k obhajobě.

Josef Vedral

V Praze 23. května 2021